

**UCHWAŁA Nr XXI/167/16
RADY Miejskiej w Jędrzejowie
z dnia 17 marca 2016 roku**

**w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie Jędrzejów
na lata 2016 – 2018**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U.2015.1515 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt. 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2015. 332 z późn. zm.) Rada Miejska w Jędrzejowie uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjąć Program Wspierania Rodziny w Gminie Jędrzejów na lata 2016 – 2018 w brzmieniu, jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Jędrzejowa.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej
w Jędrzejowie

mgr Maria Barańska

UZASADNIENIE

Ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 135 z późn. zm.) ustawodawca nałożył na Gminy nowe obowiązki w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej nad dziećmi, które pozbawione są prawidłowo funkcjonującej władzy rodzicielskiej.

Zapis art. 176 pkt. 1 wymienionej ustawy stanowi, że do zadań własnych gminy należy opracowywanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny. Dotychczasowy Program obowiązywał na okres 2013 – 2015r. W związku z powyższym podjęcie uchwały jest w pełni uzasadnione.

**Program wspierania rodziny
w gminie Jędrzejów na lata 2016-2018**

Jędrzejów 2016r.

Wstęp

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka.

Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadre, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też, założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy.

I. Diagnoza sytuacji rodzin wymagających wsparcia.

W 2014r.z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej skorzystało 989 rodzin, w tym 402 wychowujące dzieci, z czego 257 z problemami wychowawczymi. W 2015 roku objętych pracą asystenta rodziny było 41 rodzin, a 81 wzmoczoną pracą socjalną. Rodziny te wymagają szczególnego wsparcia w prawidłowym funkcjonowaniu, dzięki czemu dzieci będą wychowywać się w środowisku rodzinnym, a nie instytucjonalnym.

W rodzinach tych występuje zbiór dysfunkcji społecznych, wychowawczych i ekonomicznych. Czują się wyalienowane, nie mają świadomości problemu jaki ich dotyczy, dziedziczą zaniedbania, międzypokoleniowo powielają dysfunkcje, nie posiadają pozytywnych wzorców, mają opór przed zmianą. Charakteryzuje ich brak poczucia własnej wartości, niewystarczające umiejętności interpersonalne, brak kompetencji rodzicielskich, słabe relacje uczuciowe, brak umiejętności reagowania w stanach napięcia emocjonalnego. W sposób dysfunkcyjny pełnią role partnerskie i rodzicielskie, nie mają prawidłowego poczucia odpowiedzialności, umiejętności stawiania i respektowania granic, mają trudności w wyrażaniu i odbieraniu emocji oraz problemy finansowe (w tym gospodarowanie pieniędzmi). Dzieci z tych rodzin mają zaległości w nauce i kłopoty szkolne i mały kontakt z rodzicami. bez ich uwagi, zaniedbywane(niedożywione, nieregularnie leczone, zmęczone, agresywne, apatyczne, brudne, pijane, bez kontroli rodziców, bez możliwości rozwoju. Zajmują się same sobą, przejmują role dorosłych, są zalęknione, wycofane, bite, straszone, nie mają poczucia bezpieczeństwa. Dzieci odstają od rówieśników, a rodziny mają brak samodzielności, autonomii, gdyż stale ingerują w ich życie przedstawiciele różnych instytucji.

II. Uwarunkowania prawne podejmowanych działań w ramach programu wspierania rodzin.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej jest najważniejszym aktem prawnym regulującym wszystkie aspekty życia członków naszego społeczeństwa. Jest to akt prawny najwyższej wagi, któremu powinny być podporządkowane ustawy i rozporządzenia dotyczące różnych sfer życia społecznego. Realizując „Gminny program wspierania rodziny w Gminie Jędrzejów na lata 2016-2018” należy brać pod uwagę między innymi:

- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich
- Ustawę z 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

III. Analiza SWOT

MOCNE STRONY

- Zdiagnozowane problemy społeczne w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jędrzejów.
- Funkcjonujący „Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie”
- Aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny.
- Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny.
- Dobre rozeznanie środowiska lokalnego m.in. przez pracowników służb pomocy społecznej, pedagogów szkolnych.
- Istniejąca baza instytucji wspierających rodzinę (w szczególności: policja, sąd, MOPS, PCPR, organizacje pozarządowe, służba zdrowia).
- Profesjonalna praca służb pomocy społecznej.
- Zaplecze w postaci klubów sportowych, boisk sportowych i Orlików, basenu miejskiego, kompleksów rekreacyjnych i miasteczka ruchu drogowego.
- Funkcjonujące placówki służby zdrowia na terenie miasta.
- Zajęcia pozalekcyjne oferowane przez szkoły.
- Funkcjonowanie na terenie miasta świetlic dla dzieci i młodzieży.
- Funkcjonowanie placówek oświatowych na terenie gminy.
- Funkcjonowanie punktu informacyjno – konsultacyjnego ds. uzależnień i poradni odwykowych.

SŁABE STRONY

- Wysoki poziom bezrobocia.
- Wysoki wskaźnik ubóstwa.
- Wysokie koszty utrzymania rodzin
- Ograniczona liczba przedszkoli i żłobków.
- System prawny (zbyt niskie kryterium dochodowe do otrzymania świadczeń socjalnych i świadczeń rodzinnych).
- Brak mieszkań chronionych.
- Wzrost liczby zadań zleczanych samorządom gminnym.
- Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych
- Bierna postawa rodziców
- Niska świadomość rodziców w kwestiach edukacyjnych i wychowawczych
- Bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo –

wychowawczych

- Brak współdziałania rodziców w zakresie edukacji dzieci
- Brak ośrodków wsparcia na terenie gminy i powiatu.
- Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego.
- Brak zajęć edukacyjnych dla rodziców w zakresie wychowywania dzieci, socjoterapeutycznych.

SZANSE

- Polityka państwa przyjazna rodzinom.
- Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych.
- Współpraca rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych.
- Pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną osób w rodzinach zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Zatrudnieni asystenci rodziny (pomoc rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- Podnoszenie kwalifikacji przez asystenta rodziny.
- Edukacja rodziców
- Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę.
- Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie .
- Realizowanie programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia.
- Możliwość założenia żłobków i przedszkoli przez osoby fizyczne.

ZAGROŻENIA

- Zanik więzi, tradycji rodzinnych, konsumpcyjny tryb życia.
- Wzrost kosztów utrzymania rodzin.
- Rozszerzenie zjawisk patologicznych (przemoc, narkomania, alkoholizm, uzależnienia).
- Zaniechanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców.
- Rozszerzenie kręgów ubóstwa (m.in. wśród osób pracujących).

- Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej oraz zjawisko „dziedziczenia biedy”.
- Ograniczanie środków finansowych przeznaczonych na edukację.
- Ograniczanie środków finansowych na podnoszenie kwalifikacji przez specjalistów.

IV. Cele główne i szczegółowe

Cel główny programu:

Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania.

Cele szczegółowe:

- Wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.
- Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacji kryzysowych.
- Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.

IV. Realizacja programu

Lp	Działania	Okres realizacji	Realizator	Wskaźniki	Źródło finansowania
Wspieranie rodziny w wychowywaniu dziecka oraz w pełnieniu funkcji opiekuńczej i wychowawczej.					
1	Wspieranie rodzin i dzieci przez asystenta rodziny lub pracowników socjalnych	2016-2018	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba wspieranych rodzin	Środki własne, środki zewnętrzne
2	Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodzin	2016-2018	Gmina, Ośrodek Pomocy Społecznej, Oświata, Policja, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Ognisko Wychowawcze Caritas, Klub AA, inne NGO	Liczba programów	Środki własne realizatorów i środki zewnętrzne

3	Organizowanie szkoleń, warsztatów, prelekcji, porad dla rodziców	2016-2018	Gmina, Ośrodek Pomocy Społecznej, Oświata, Policja, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, inne NGO	Liczba szkoleń, warsztatów, porad, prelekcji	Środki własne realizatorów i środki zewnętrzne
4	Indywidualne poradnictwo zawodowe, psychologiczne, rodzinne, prawne i pedagogiczne.	2016-2018	Gmina, Ośrodek Pomocy Społecznej, Oświata, Policja, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, Klub Integracji Społecznej, Centrum Integracji Społecznej, inne NGO	Liczba porad	Środki własne realizatorów i środki zewnętrzne
5	Kursy, szkolenia, warsztaty dla pracowników wspierających rodzinę i rodzin wspierających	2016-2018	Gmina, Ośrodek Pomocy Społecznej, Oświata, Policja, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	Liczba szkoleń, kursów, liczba uczestników	Środki własne, środki zewnętrzne
Praca z rodziną w celu zapobiegania sytuacjom kryzysowym					
1	Analiza i diagnoza sytuacji rodzin, w których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej	2016-2018	Gmina, Ośrodek Pomocy Społecznej, Oświata, Policja, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej, Straż Miejska	Liczba rodzin	Środki własne, środki zewnętrzne
2	Prowadzenie monitoringu	2016-2018	Gmina, Ośrodek Pomocy	Liczba rodzin	Środki własne, środki

	sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem		Społecznej, Oświata, Policja, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej		zewnętrzne
3	Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne w tym pomoc psychologiczna i prawna.	2016-2018	Gmina, Ośrodek Pomocy Społecznej, Oświata, Policja, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Centrum Integracji Społecznej, inne NGO	Liczba porad i konsultacji	Środki własne realizatorów i środki zewnętrzne
4	Usługi specjalistyczne	2016-2018	Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba rodzin	Środki własne, środki zewnętrzne
5	Organizowanie grup wsparcia (w razie potrzeb)	2016-2018	Ośrodek Pomocy Społecznej, NGO	Liczba grup	Środki własne, środki zewnętrzne
6	Tworzenie/rozwój placówek wsparcia dziennego (w razie potrzeb)	2016-2018	Gmina, Organizacje pozarządowe	Liczba placówek	Środki własne, środki zewnętrzne
Zapewnienie bezpieczeństwa dziecku i rodzinie.					
1	Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom zagrożonym kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	2016-2018	Gmina, Ośrodek Pomocy Społecznej, Organizacje pozarządowe	Liczba rodzin objętych pomocą	Środki własne, dotacje, środki zewnętrzne
2	Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci i rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji	2016-2018	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zakłady Opieki Zdrowotnej, Kuratorzy sądowi	Liczba monitorowanych rodzin	Środki własne, środki zewnętrzne

	opiekuńczo-wychowawczej				
3	Organizacja wypoczynku dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	2016-2018	Gmina, Oświata, Organizacje pozarządowe	Liczba zorganizowanych form wypoczynku, liczba uczestników wypoczynku	Środki własne, środki zewnętrzne
4	Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	2016-2018	Gmina, Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba umieszczonych dzieci	Środki własne, dotacje

1. Koordynator programu - Ośrodek Pomocy Społecznej Miasta i Gminy w Jędrzejowie.

2. Miejsce realizacji - Gmina Jędrzejów .

3. Okres realizacji: 2016- 2018.

4. Realizatorami programu są w szczególności:

- Gmina Jędrzejów,
- Ośrodek pomocy Społecznej Miasta i Gminy w Jędrzejowie,
- Placówki Oświatowe z terenu Gminy Jędrzejów,
- Organizacje pozarządowe (Centrum Integracji Społecznej, Klub Integracji Społecznej)
- Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna w Jędrzejowie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jędrzejowie,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Jędrzejowie,
- Powiatowy Urząd Pracy w Jędrzejowie,
- Komenda Powiatowa Policji w Jędrzejowie,
- Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Jędrzejowie,
- Straż Miejska w Jędrzejowie,
- Ognisko Wychowawcze Caritas w Jędrzejowie

5. Finansowanie programu:

1) Budżet Gminy Jędrzejów.

2) Programy grantowe i inne środki zewnętrzne.

VI. Efekty i rezultaty programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
- Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych.
- Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie.
- Poprawa stanu bezpieczeństwa rodziny i dziecka.
- Wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia asystenta rodziny i rodzin wspierających.

VII. Monitoring i ewaluacja

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji programu służy sprawdzeniu czy zostały zrealizowane planowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły i w jakim stopniu na realizację celów Programu.

Monitoring Programu będzie odbywać się na bieżąco przez cały czas. Raport z ewaluacji i monitoringu programu będzie sporządzany, co roku i przedstawiony Radzie Miejskiej do dnia 31 marca każdego następnego roku.